Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТСКИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера деза ★ ШОАТТА, 14 ИЮНЬ, 1986 ШУ. ★ № 71 (7262). ★ Мах 3 кеп.

ДОТТАГIИЙ ДIАБАХАР

Самардийнахьа, Нохч-ГIалгIайчене болаш кхоалагIча дийнахьа, ВНР Комаромски областа партийни делегаци КПСС Заводской районе тIаийар. Парте районна хьалхарча секретара Д. К. Тарасова доаг1ашкахь хьашашка, дийнар царна КПСС XXVII съезда исторически решенеш кхоачашъеш района кхъхьагамхоша беча балхах, XII пятилетке район дегIайоалера перспективех.

Шиъ арглайн венгерски делегаце кулгалхочо, ВСРП Комаромски обкома секретара Ш. Вамоша кхамъал дир вай венгерски доттагIий кхъхьагама гIулакхаш дувцаш.

Цул тIехьагIа воцца текхараш хилар СССР 50 шу дуйнен цIерагIча Грозненски химически заводе. Предприятие директора П. И. Ветрова царна дийцар арахецача продукце дикал лакхъеш цунга дIадодар лохдеш волектино беча балхах, производство эгIанлонча тоаяреи оборудовани кердa яккхарен планаш. Цо ишта дийцар болх беча наьха кхъхьегама хьалаш тоадеш, быта уважцеюн салоIалгеи вIашIехьйоанхкаш заводе деча гIулакхех. Венгерски делегаце членаш заводага хьежар, «Заря» яха химиний профилакторе баха хилар.

Безаме тIаийар беза хьаший «Промавтоматика» НПО. Объединене генеральни директора А. А. Опришкос дийцар коллектив хIаноа фу болх беш я, цун дунен халкъашта юкъерча бувза-мех.

Самардийнахьа ВНР Комаромски областа партийни делегаци Москве дIаихар.

Варшавски Договора чуйоагIача паччахьалкхенаша НАТО членаш йолча паччахьалкхенашка, дерригача европейски мехкашка Европе герзашцара низаши моллагIдола герзаши кIезигдара программа а оттаеш даь

КХАЙКАРАЛ

Европерен дерригача дунен тIаран мапар баьхьан доалаш тхоай халкъашта а адамленна а хьалхаIапара бехктонхам кхетабеш, хIанзарча дунен халкъашта юкъерча чоалахаечча хьале дикагIча оагIорахьа радикальни хуралам бе а гIерташ, Варшавски Договора чуйоагIаче паччахьалкхенаша лерхI хIанз герз хьалгIа социализма, бокъонца герз дIадаккхарга довлара, тIема кхерам дIабаккхара тIадерзадаь дола цIанкха да хиннача тайпара цIенхаттаран хьаьдаи гIулакхан дниза дергдоацIга.

Цар хьалIоаш карара бIаьнера чакхъьалаьца йолча кхана дукхха нах хIалакбергбола кIезигдара а герза кхыдола а тайпан цIендаьа массанахьел дIадахара Советски Союзо оттаяь программа. Уж тешаш я кIезигдара тохкамаш делга сонадаро, кIезигдара герз дIадоккхаьта кхоачандерган герз космосе ца хьажийтара, химически герз ца магIитарен дIаденкхаро, герз дIадакхкхара герз кхачийтарен, Варшавски Договора проблема комплексни кхоастара, дукхха нах хIалакбергбола герз дIадоккхаьта тIема кхоачашъ ца хьажийтара, герз дIадаккхара проблема кхоачашъ ца хьажийтара, герз дIадаккхара тIадерзадаь дола цIанкха да хиннача тайпара цIенхаттаран хьаьдаи гIулакхан дниза дергдоацIга.

Цар хьалIоаш карара бIаьнера чакхъьалаьца йолча кхана дукхха нах хIалакбергбола кIезигдара а герза кхыдола а тайпан цIендаьа массанахьел дIадахара Советски Союзо оттаяь программа. Уж тешаш я кIезигдара герз кIезигдара хьакъхьара хьаьдаи дола гIулакхан дниза дергдоацIга.

I

Варшавски Договора чуйоагIаче паччахьалкхенаша оттаду европейски паччахьалкхений лаьттарча эсна-рен тактически ударни авиацин ерриге компоненташ дукха кIезигье, хIаьта цунга хьежка США-ги Канадан Европе оттадаь доагI-доагIаш дола инаши средстваш а. Цхьан ханна моллагIча герзашца цхьана кIезигде доагIаш хургдар 1000 километр гьина кхоссара (из цIанкхоча радиус) оперативно - тактически лаьрхIа дола ядерни герз а.

Герз кIезигдара географически зона Атлантикера Урална кхачалаца йола ерригача Европа территори я.

Европе герзашцара низаши моллагIа долча герзи 'баьрг баьча ханашкен цхьанне а кхераэлинна зе хургдоацIш лохдаьча боварамашка тIема низ хадданза цхьатарра хургбергбола герз дIадоаккхинта герзашцара низаши моллагIа долча герзи дикка кIезигдарца чIоагIдара. Европа ядерни герзех жукъьаккхарца герзашцара низаши моллагIа долча герзи кIезигдара системаш шоай тIема доаpхIамга диллача дукхха нах хIалакбара средстваша тIехь-тIехьа дукхха-гIа гарга йоллачун герзашцара ца инзий эттара йоккхагIйола ши группировка хIанз ваша духьала латтача европейски континенета таханенен кхоанненнен. Уж тIехьа я ядерни гера дIаденкхара, герзашцара низаши моллагIа долча герзи кIезигдара хьакъхьара хьаьдаи дола гIулакхан паччахьалкхенаша еш йола расходаш кIезиг а еш дара.

Цу уйланца хьалхле а лелаеш, Варшавски Договора чуйоагIа паччахьалкхенаш кхайк ерригача кхыча европейски паччахьалкхенашца, США-ги Канадагеи дукхха нах хIалакбергбола герз дIаденкхара программа дIахо шерчаеш йолча уьх предло-женешца. Цунца цхьана уж кхыстта шоай маIан долан а я, уж чакхъькеро Европерча тIема кхерама боварам дикка локбергбар.

I

Варшавски Договора чуйоагIаче паччахьалкхенаша оттаду европейски паччахьалкхений лаьттарча эсна-рен тактически ударни авиацин ерриге компоненташ дукха кIезигье, хIаьта цунга хьежка США-ги Канадан Европе оттадаь доагI-доагIаш дола инаши средстваш а. Цхьан ханна моллагIча герзашца цхьана кIезигде доагIаш хургдар 1000 километр гьина кхоссара (из цIанкхоча радиус) оперативно - тактически лаьрхIа дола ядерни герз а.

Герз кIезигдара географически зона Атлантикера Урална кхачалаца йола ерригача Европа территори я.

Европе герзашцара низаши моллагIа долча герзи 'баьрг баьча ханашкен цхьанне а кхераэлинна зе хургдоацIш лохдаьча боварамашка тIема низ хадданза цхьатарра хургбергбола герз дIадоаккхинта герзашцара низаши моллагIа долча герзи дикка кIезигдарца чIоагIдара. Европа ядерни герзех жукъьаккхарца герзашцара низаши моллагIа долча герзи кIезигдара системаш шоай тIема доаpхIамга диллача дукхха нах хIалакбара средстваша тIехь-тIехьа дукхха-гIа гарга йоллачун герзашцара ца инзий эттара йоккхагIйола ши группировка хIанз ваша духьала латтача европейски континенета таханенен кхоанненнен. Уж тIехьа я ядерни гера дIаденкхара, герзашцара низаши моллагIа долча герзи кIезигдара хьакъхьара хьаьдаи гIулакхан дниза дергдоацIга.

Цхьаьна тIом болабара кхерам кIезигбергбола а европейски континенете тIемастратегически стабильность чIоагIъара новкъостал дергдола а герзашцара низаши моллагIа долча герзи кIезигдара порядок оттас предложени лу. Из дара шинна а тIема-политически союзо барт бе боагIа юхьханце а Европе тактически ударни авиацин дикка кIезигбергбола лаьттача тIема-политически союзий хIара оагIонгахьара 100—150 эзар сар эскар кIезигде оттаду. Цу бустамагIа тактически ударни авиацин кIезигъара бокка лоарxIам хургбар. Цул тIекхьагIа цу сахьата Варшавски Договора чуйоагIа паччахьалкхенаш куйча я дIахо а эскарн герзи нонагIо кIезигде, из дича ишта — Къьлбаседа атлантически юза мехкан кийча хуле 90-гIа шерашца дIадолалуьш Европера шинна а союза лаьттара эскарн тактически ударни авиацин таханарча боварам 25 процент гаргга кIезигагIа хургдар. Ишта кIезигдарах ахь миллионал совгIа саг кIезигагIа хургбар хIара оагIонгахьара. Цунца цхьана шIашни духьала латтача группировкаш Европера эскарш миллионал совгIа саг кIезигагIа волаш хургдар.

Союзни социалистически паччахьалкхенаш тIехьа я НАТО-и Варшавски Договорен мехкий герзашцара ницаш а тIема кхоачамаш а дIахо йодача хана а кIезигдара. Шинна а союза герзашцара низаши тIема кхоачамаши дукхха кIезигдаро йиш хулийтарьяр цу процесех кхыйола европейски паччахьалкхенаш хьакстетийта.

Герзашцарча инзий кIезитъеш йола компоненташ эскарера дIаихь оттаду цхьатарра йолча бIарччача эскара соединенешца, доакъошцеи подразделенешеи цар штатни тIема кхоачамашцеи тIема техникацеи. Цар лучшенни состава демобилизации

II

Йоккхий тIема ученеш яра (цар духхалаха масштабехь) доазонаш уттадара, царех пхоа бакъдар вIаьш дойлийтара, царца цхьана тIема-политически союзо барт бе боагIа юхьханце а Европе тактически ударни авиацин дикка кIезигбергбола лаьттача тIема-политически союзий хIара оагIонгахьара 100—150 эзар сар эскар кIезигде оттаду. Цу бустамагIа тактически ударни авиацин кIезигъара бокка лоарxIам хургбар. Цул тIекхьагIа цу сахьата Варшавски Договора чуйоагIа паччахьалкхенаш куйча я дIахо а эскарн герзи нонагIо кIезигде, из дича ишта — Къьлбаседа атлантически юза мехкан кийча хуле 90-гIа шерашца дIадолалуьш Европера шинна а союза лаьттара эскарн тактически ударни авиацин таханарча боварам 25 процент гаргга кIезигагIа хургдар. Ишта кIезигдарах ахь миллионал совгIа саг кIезигагIа хургбар хIара оагIонгахьара. Цунца цхьана шIашни духьала латтача группировкаш Европера эскарш миллионал совгIа саг кIезигагIа волаш хургдар.

Союзни социалистически паччахьалкхенаш тIехьа я НАТО-и Варшавски Договорен мехкий герзашцара ницаш а тIема кхоачамаши а дIахо йодача хана а кIезигдара. Шинна а союза герзашцара низаши тIема кхоачамаши дукхха кIезигдаро йиш хулийтарьяр цу процесех кхыйола европейски паччахьалкхенаш хьакстетийта.

Герзашцарча инзий кIезитъеш йола компоненташ эскарера дIаихь оттаду цхьатарра йолча бIарччача эскара соединенешца, доакъошцеи подразделенешеи цар штатни тIема кхоачамашцеи тIема техникацеи. Цар лучшенни состава демобилизации

II

Йоккхий тIема ученеш яра (цар духхалаха масштабехь) доазонаш уттадара, царех дола бакъдар вIаьш дойлийтара, царца цхьана тIема-политически союзо барт бе боагIа юхьханце а Европе тактически ударни авиацин дикка кIезигбергбола лаьттача тIема-политически союзий хIара оагIонгахьара 100—150 эзар сар эскар кIезигде оттаду. Цу бустамагIа тактически ударни авиацин кIезигъара бокка лоарxIам хургбар. Цул тIекхьагIа цу сахьата Варшавски Договора чуйоагIа паччахьалкхенаш куйча я дIахо а эскарн герзи нонагIо кIезигде, из дича ишта — Къьлбаседа атлантически юза мехкан кийча хуле 90-гIа шерашца дIадолалуьш Европера шинна а союза лаьттара эскарн тактически удар-

III

Герзашцара низаши моллагIа долча герзи кIезигдергдар къаман технически средствеи а санна дунен халкъашта а юкъерча процедурех, моттигерча инспекцийн хIара паччахьалкхене оттальча нораднагIа.

КIезигдеи дола тIема кхоачамашин техникен йохаьь дIаихка еза е барт баьча вроцедурашка хьежка кхаьнан территоре тIа складанка дIаоттае еза. Ядерни зарядаш цIенъяь дIахха езаргьяр. ТIема техника цхьадола тайпан баьча барт-гIа машара гIулакхашта пайда эцара дIаала мегаргьяр.

Доаттаеча тайпара герзашцара низаши моллагIа дола герзи кIезигдеи мукъайола средстваш дIаихйита йиш яц герза керда тайпан хьадарга е кхыча тIема гIулакхашка; уж пайда эцаш хила еза экономически социальни дегIаахара хъашташта.

Герзашцара низаши тIема кхоачамашин кIезигдарех барт беча данъа лоацаш хинача ерригача паччахьалкхенаша шоашта дIагIэоларгдар уж кIезигдара оттадьча доазонал духхагIа лаьттара эскарн тактически ударни авиацин да хилийтара дехкар.

II

чуйоагIаче паччахьалкхенаша лерхI хьем боацаш цу предложенешка хьажа вешан. Из де дагахь дар лерхI европейски паччахьалкхенаш, США, Канада да юкъе а йолаш лаьрхIа йола форум гулъе.

Уж ишта кийча я герзашцара низаши тIема кхоачамаш Центральни Европе царех кхыйола европейски паччахьалкхенаш хьатохара переговорни мандат ма йоагIгIара хувцара наьхьаца вIаьнера дерригача дуненан халкъашта а юкъерча консультативни комиссе оттаяь НАТО-и Варшавски Договорен мехкий, хIаьта ишта бакъ баьрташ вIашш тешаш дIоагIбара деча гIулакхашца а хьажара адекватни формаш.

ТIахьожама лаьрхIа дунен халкъашта юкъерча консультативни комиссе оттаяь НАТО-и Варшавски Договорен мехкий, хIаьта ишта бакъ баьрташ вIашш тешаш дIоагIбара деча гIулакхашца а хьажара адекватни формаш.

ТIахьожама лоаттабара оагIонгахьара эскарн герзи кIезигдеча зонера а кIашш кIезигдара, тIема кхоачамаш дIахаьра е складе дIачудалара хиланза дергдоацача кхьаьчача моттигашка тIахьожама чакхбоаккхалдургбар дунен халкъашта юкъерча консультативни комиссе оттаяь НАТО-и Варшавски Договорен мехкий, хIаьта ишта бакъ баьрташ вIашш тешаш дIоагIбара деча гIулакхашца а хьажара адекватни формаш.

ТIахьожама низаши кIезигдара, тIема кхоачамаш дIахаьра е складе дIачудалара хиланза дергдоацача кхьаьчача моттигашка тIахьожама чакхбоаккхалдургбар

КПСС XXVII съезда решенеш кхоачашъеш

ОВСАРЕ КЪАХЬЕГАР — ХЬАЛХАШКАХЬА ГIА БАХАР

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬА ОАГIУВ

ХЬАДЕР ДУКХАГIА А ДИКАГIА А ХИЛИЙТА

ЭКОНОМИЧЕСКИ ОБЗОР

Чакхдоалаш латт 1986 шера хьалхара ах шу. Республикерчь кхъхьегама коллективаша хьинар кхо на деш кхаьхьт НПСС ЦК анрельсни (1985 ш.) Пленума, КПСС XXVII съезда решеш толамна кхоачашъара. Болх эргабаннкха тоабара, экономически дегIаухилгра сихдара, массе а нолча таронехи кхоачамехи ма могта дикагIа пайда эцара, массе не а шеший ер дезар дарш доагIаш дар хьадехарш тIерзаяь духха мероприятеш чакхйоах. Цу дерригчех а хьаччаш дар дика дв.

1986 шера пхе бетта итогаша хьахьонхаш ма хилара промышленностера, юрта боахамера, капитальни гIишлош хьалъеIара, кхъча доанъошкара, темпаш лаккъенна, оттаяь планоьи заданеш толамца яхоачаш а еш.

Республика индустре продукци маьхьара яккхара пхе бетта программа 101,3 процент яхоачашъяьй, цу дакъе сезонни доалахьарчар — 100,5 процентн республикански доалахьарчар — 104,2 процентн, республика Министрий Совета чуйоагIачар — 100,6 процентн Агропрома предприятеша — 108,5 процентн.

1986 шера республика промышленносто планиз совгIа маьхьара яьккхай 10 миллион совгIа сома маьха тайптайпара продукци.

Белгалдаккха дезаш да, республика еррина промышленность хьайпаьча архийна продукци совкха цу юкъа хиннарчул 4,4 процент дукхагIа гIа хиннай, е 1986 бIаргочча шера дегIайолае лаьрхIачул дукхагIа.

СихагIа дегIаихар: механизьлъта чахкдоаха промышленность — 106,2 процент, хьу чакхйохачеи хьунеи промышленность — 111 процент, яйга промышленность — 109,9 процент.

Производства эффективность лаккъена а дина толамаш лаьхад. Планаш совгIа ара мел хийца продукци хьаьхьегама овсарле лаккъера чотагIа хьалъ. Цо хьаьхьа хьахьонхаш хьаьхьегама коллективаша хьинар кхо ца деш болх бар, чурча кхоачамех бизза пайда иЙбеш хиларг. Дукхахьа хьаьма коллективаша кхоачашъо дегIаахара программа, дукхагIеи дикагIеи хулийт араезга продукци.

Продукци ялх-ялх продукт дукхагIа хилийтай Карабулакски химически реагентий «заводе, «Ортеспинка» производственни объединенне, «Союзавтоматстроя», «Автоспецоборудование» яхачи пилитно - экспериментальни заводашка а; Гудермески медицински инструментий заводе — 9 процент, «Терек» яхача мебельнодаччан хIамаш объединене — 19 процент, «Аргунводпром» объединене — 15 процент, «Металлотара» заводе — 18 процент, ишттА дина болх беш хиларах дола масалаш кхы дукхха а довладе йиш я.

Сохьта уьх хана хинначул 4 процент дукхагIа хьалъ мебель, тIехнаха дувхаху пазата барзжашъ — 11 процент, кондитерски изделеи — 13 процент, корта болх беш доаца маларан — 37 процент, мерзача шурий продукци — 5 процент, консерваш — 14 процент.

Мехьадътеи газаи, бензини, доагагу маьуьт, мехьадьтта-химе дукха продукташ, механизированни гIишлош, молтажни инструмент, хьу, мебель, кIир, вIашагIкетта аьшкабетона конструкцеши оьгIаьшш, тIехнаха дувхаху пазата барзжашъ, конфетески изделеи, кхачан кхы дукхха йола продукташ арахецара пхе бетта программа тIехдохоачашъяьй.

Республикерчча мехьадътахошна планал совгIа дакъехад 29 зэар тонн мехьадътеи 28 миллион кубический метр газ.

Производства эффективность лаккъера бола нерггера хьахьонхаш, бе кхъхьегама овсарле лаккъер. ДIабахача пхе бетта цу лостамагIа дина кайболаш кхъхьийгад дукхача коллективаша.

Республика промышленносто кхъхьегама овсарле лаккъера пхе бетта программа 100,9 процент яхоачашъяьй, 1985 шера хьалхарча пхе бетта хиннарча 4,6 процент лаккъяьй, цу дакъе союзни доагIаьшни предприятеша — 4,2 процент, республикански доалахьара яраьша — 6,5 процент, республика Министрий Совета чуйоагIача промышленносте — 8,4 процент.

Къахьегама овсарле лаккъера цхьаьн болхлочоа дIалаьрхIача продукци арахецари лаккденда «Орджоникидзе» яхача производственни объединене 7,3 процент, «Красный молот» заводе — 6,2 процент, «Оргтехника» яхача производственни объединенеи «Электроинструмент» заводеи бархIбархI процент, электромеханически заводе — 10 процент, «Терек» яхача мебельно-даччан хIамаш ева производственни объединене — 18 процент. Уж сацца дола масалаш кхы дукхха а доаладе йиш я,

Цхьаьнакъа цхьаьнача производственни коллективаша, цоканна, участкаша хьинаре кхаьхьгагаш экономически дахьже дегIаухилгра сихдара, планови заданеш кхоачашъера, тIехьажоспитера тIера дIадаккхара.

Республикерча индустре балха тIа чIоагIа летткъар цхьаьнача предприятеша во болх бар.

Продукци маьхьара яккхара пхе бетта производственни программа кхоачашъяьй республикерча итт промышленни предприяте коллективно. Цар маьхьара ца йоаккхехь дитай 3,4 миллион сом маьха продукци. ТIехьажоачарех я цементни, «Пищемаш» заводий, юга гIирс бечча фабрика, художественни промыслай производственни объединене, «Агалучки» яхача минеральни хий деча завода коллективаш.

Цхьаьнача производственни коллективаша чIоагIа закон а хинна дIаэттадац поставкаш яр а тIехьа дIадахьа хIинча продукци маьхьара яккхара план кхоачашъяьй.

Республика еррина промышленносто хьайпаьча цу хьокхама план 98 процент мара кхоачашъьяьш, потребителашка дIа ца яхоачаш йисай 19,3 миллион сома маьха тайп-тайпара продукци.

Поставкаш шиъ ханнахь дIа ца яхоачаш кхъхьегаш дац хIара новкъахь хьинаре смежникий балха, предприятеша штурмовщина хьакхалийт, баха нах эшача товарашца лаьшабIара IатIк.

Пачхьахьлхеи юкъара дехар а хинна дIаэттад овлагара деиз арахеца продукци хулийтаIга. Къастаташа чIоагIа из белгалдаьккхад КПСС XXVII съезда решеш тIа.

Республике хIанз а тIехьа йоаш я во продукци арахецаш, из тоаяра деш хIама а доацаш, производственни коллективаш.

Баха нах чIоагIа летткъ кога гIирс, швейни трикотажни изделеи, йоаль котамаш, маьхьа, маьхьбузулуш изделеи, консерваш, минеральни хий во да яхаш.

1986 шера май бетта Грозненски маьхьа комбинатера 22 тонн совгIа йолда маьхьбулочни изделеи. Грозненски хлебокомбинатера шин тонн вафельни пелашкара мороженеини. «Пищепромстроя» трестера 8 тонн совгIа йола йоаль котамаш. Аьсански консервни сеча заводера 144 тонн условни банка хIама пастеи Iажий повидлан бран йир Горторгинспекце.

Производственни коллективашка шераш социалистически яхь йоаркае оза арахеца продукци дикагIа хилийтара, мамота чIоагIа белгалдаьккхад совгIатIаца тIа. Цо цIена яхоачашду Нохч - ГIалгIай АССР Лаькхехьарчаа Совета депутата дехкараш.

Заводе эгтара-дикагIа воола производственни лоаркхаш, маьха коа мукт а юьш латташ техника бIаргаяйча. Цу тайпара сурт гоуйш а со вагона Совгlаичча е района молпагIча яхьча юрта. Долчун ьыррмат кюмк бе тIехьех вей парте. Из вай цадой, цIанкха а дIаьхий хинна, пар гIата дьхна дIаглорадгаьвай.

Из цаI да. Шолларгдар — къьхьегача сага сий де, йоаккхо е сэнага. КПСС XXVII съезда материалаш тIа сага фактор тернал олга керттера лоархI. Нийса да из, хIана аьлча, доррига а лъькхоллар сага къьхьакъал, цун кулгаш да. М. Горькс цIерагIча совхозе из болх бу 1959 шера дена. Цу юкъа фу лувцаденнад са вахар. Массеи шу хьалха сона емней «За трудовое отличие» ея медаль, Нохч - ГIалгIай АССР заслуженни механизатор е вахь сох. Доккхад ду аз се ишта чIоагIа лоркIарах.

Цу совгIаташца кхы а дикагIа къьхьега тIехьех. ХIанз дисканаш дIаэттаяь ва со 90 гектар йолча участке. Ден норма 22 гектар йолаш, 40 гектарал тIех обработка ю аз.

ТIаккха новкъахьад фуд! Новкъедар да аьннар аьлчача доацилга. Нормеш тIеххьара къьхьега механизатораш т а премеш тергIа, вайна дар социалистически деккхарш тIа эцача хена. Пхи ди массера дала итогаш а еш, тепа езар уж. Бiаьсти яьлча тIоне цIех премн мIцезиг аз а са новкъосташа а. Хьай бесам бале норма кхоачаш - 4 е, е кхоачаш ца еш а йита, цох хувца луш хIама дац тхо долча. Ай са болх бача цIхьаьгIча от-делене 2 озар гектар гергга лаьтта яьха IедилIла аз. Цхьаьнакъа, партkома секретара е профкома председателга цхьа аьннадеш: — дика болх бебIа I1, барклал, тхона прем йоагIа. Бакъдар аьлча, царех сих кхай тIа хьатIеваьнна сона-м бIарга а ваннавац. ХIанад из шита! Болллочоаш дика ма хетий шв дIар бIаргагIу хилча, карагIдаьнадар массенена а дIадайзаяь. Сона цхьаьнна хеташ даац из. Массенена а дагадоаллар да!

30—35 шера ала хIама доацаш болх бича къьхьегама вестран хул сагах. ТIаккха цунна IоагIа медаль хIана лац! Из хатта безам бе са совхоза кулгалхошка.

Юрта бахача наха хьайбаш лелвду. Цхьаьнакъа, шиъ е кхоъ норма а йоаккхаш, кхай тIа къьхьегаш воаллачун за яц доаккар IалIашде. Совхоза IалIашдеа новкъостал дадд оал. Фу хул шера аннача тонна чахах. Из доаккар дед, белам бе. Ялат, фураг ца луш хIама дут тхо?

Аз дузцар эгIаза вахе, дегбубум бав дувцац. Са але безам бар — къьхьегаш воаллачча сага йоаккхо е, сий де хIама. Цунга кхоъна хул балхаеара цун дог-уйла е къьхьегача цун механизатор.

Дж. МЕРЖОЕВ,
Малгобекски района М. Горькие цIерагIча совхоза механизатор.

Хьалхалаттараш

Шийтталагlча пятилетка хьалхара шера пlан хаьнал хьалха яхоачашъара шерра социалистически яхь йоаркае-ваяьяй Г1. Ахриева цIерагIча Назрановски «Электроинструмент» завода беррига-ча болхлоша. Царна юкъе хаддаза хьалха латташ хьайбаГIарех пц я Сулгьгова Пасанхан. Тхъаь болхлочоа латт до кулгаллеш йола коммунистически нхъхьегама бригада. Барх1 ди графикад хьалха а яьнна, ах шера пlан яхоачашъеш хьайбоагIа бригада монтажниша. Цар арахецача продукцех 91 процент яр. ОТК тIахьокхоп боанаш дIайохийт.

Насапхан башха - дика производственница хиларад совгIа, хьапаре даккъа лоаци я общественни балха тIа.

Цо цIена яхоачашду Нохч - ГIалгIай АССР Лаькхехьарчаа Совета депутата дехкараш.

Заводе эгтара-дикагIа воола производственни лоаркхаш хIан ва слесарь - инструментальщик, коммунистически нхъхьегама бригадера ударник Котиев Ахьмад. Шо хьаеш йола продукци тIехдика мара а ца хулийташ, хIара сменагIа норма 150—160 процент яхоачашъяьй цо. Цудухьа хIанзалехьа хьалхарча ах шера пlан хаьнал яхоачаш а пъ. ноль бетта чотагIа тхьакъаташ ва из. Предприяте-эгтара хьалха шиъ тамагIа а долаш. продукци арахецаш йола продукци во я яхаш.

Царех цхьаьне а яхоачашъац товарни продукци арахецара а из маьхьара яккхара а план. Кога гIирс бечча фабрика болхлоша пхе бетта ара ца яхаш йисай 237 зэар сом маьх бола товарни продукци и, хIалъта «Агалучки» яхача минеральни хий деча завода тIадиса деткхар 258 зэар сома маьха да.

КЕРДАЧА хьакъаше болх эргабаккха тоа ца бахарах, паччахьалнхеи плани тIаийца дехкарашца хIанзаненна тIалаатта бекхтокхам чIоагI ца барах, брак яьрашкара дозагIаш дар хьа ца дезаргах тIехьакъаршца юкъе а йолаш, 332 зэар сомз маьха тайптайпара продукци ара ца хеташ йисай художественни промыслай производственни объединене кхиллийт.

НоменклатураГIа продукци арахецара пхе бетта планагIа лоархIа ца еш йисай «Ченчингуштройматер и а д ы производственни объединенена чуйоагIача цхьайолча предприятей, радиотехнически завода, «Трансмаш» завода коллективаш, кхъяраш. Цудухьа мехкарча хаьнча боахамга а бахача нахьта а отталъча планагIа лаьрхIачул яьзиГIа дIакхачаьл 10 зэар радиоприемник, 50 совгIа тракторни прицеп, шиън аьи миллион етта кирпишн, ихо миллион 600 зэар шуша минеральни хий, кхыйола продукци.

ПРОДУКЦИ маьхьара яккхара план, поставкаш цаьрца тIехьа дIаЬлаьрхIача, кхоачаш ца еш дукха коллективаш а республике. Дожка декхар тIадисад «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене коллективаша. Цунгара потребителашка дIа ца йохьийташ йисар 28 зэар сом мах бола продукци я. ХIалъта швейни производственни объединене коллективана тIадиса денхар 700 зэар сома маьха да. Нохчийн-ах-стаГIа лелхаш болх бар IалIамате чIоагIа Iатъ цар смешништаша плани тIаийца дехкараш кхоачашдара.

ТIехьабусарашца

ЕРШУ доладелча денз къьхьстав во болх бечарех я Нохч - ГIалгIай цементни завода коллективнв. Цига бизза пайда иЙбаш балха ханахи производственни мощиостехи, эсала IIIаптIехьбаьккхаб къьхьегами болхлоша юкъера социалистически яхьи, къьхьегамеи производственни дисциплина телхаеш а дунка моттигаш вийлсу. Цудухьа цу предприяте коллективо ара ца хеташ йисай дIабахача пхе бетта 84 зэар тонн цемент, халъха боахамга дIа ца яхоачаш йисай 3 миллионн 800 зэари сома маьха товарни продукци. Духьхал цу цифраша хьахьонх цу цхьан предприяте коллективна болх республика индустре хьокхамашта мел чIоагIа Iатъ.

ДIАДАХАЧА цIера шийна тIадиса паччахьалкхен деккрашш тIера дIа ца дахарал совгIа, укх шера планови заданеш а яхоачаш ца еш хьайбоагIа Р. Гайтарова кулгалдеча Аргучски «Пищемаш» завода коллектив а. Цо ара ца хеташ йисай дIабахача пхе бетта 144 зэар сом маь бола тайп-тайпара продукци.

РЕСПУБЛИКЕ баха нах, торгови организацеш ца хеташ чIоагIа летткъ Грозненски кога гIирс бечча фабрика (директор А. Курганов), «Агалучки» яхача минеральни хий деча завода (директор Хь. Боков), арахецаш йола продукци во я яхаш. Царех цхьаьне а яхоачашъац товарни продукци арахецара а из маьхьара яккхара а план. Кога гIирс бечча фабрика болхлоша пхе бетта ара ца яхаш йисай 237 зэар сом маь бола товарни продукци и, хIалъта «Агалучки» яхача минеральни хий деча завода тIадиса деткхар 258 зэар сома маьха да.

КЕРДАЧА хьакъаше болх эргабаккха тоа ца бахарах, паччахьалнхеи плани тIаийца дехкарашца хIанзаненна тIалаатта бекхтокхам чIоагI ца барах, брак яьрашкара дозагIаш дар хьа ца дезаргах тIехьакъаршца юкъе а йолаш, 332 зэар сомз маьха тайптайпара продукци ара ца хеташ йисай художественни промыслай производственни объединене кхиллийт.

НоменклатураГIа продукци арахецара пхе бетта планагIа лоархIа ца еш йисай «Ченчингуштройматер и а д ы производственни объединенена чуйоагIача цхьайолча предприятей, радиотехнически завода, «Трансмаш» завода коллективаш, кхъяраш. Цудухьа мехкарча хаьнча боахамга а бахача нахьта а отталъча планагIа лаьрхIачул яьзиГIа дIакхачаьл 10 зэар радиоприемник, 50 совгIа тракторни прицеп, шиън аьи миллион етта кирпишн, ихо миллион 600 зэар шуша минеральни хий, кхыйола продукци.

ПРОДУКЦИ маьхьара яккхара план, поставкаш цаьрца тIехьа дIаЬлаьрхIача, кхоачаш ца еш дукха коллективаш а республике. Дожка декхар тIадисад «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене коллективаша. Цунгара потребителашка дIа ца йохьийташ йисар 28 зэар сом мах бола продукци я. ХIалъта швейни производственни объединене коллективана тIадиса денхар 700 зэар сома маьха да. Нохчийн-ах-стаГIа лелхаш болх бар IалIамате чIоагIа Iатъ цар смешништаша плани тIаийца дехкараш кхоачашдара.

Наха-м низ дIакхоачар дора...

Ачхой-Мартановски района агропромышленни комитете хьахьекхача сводка тIа гуш дар хIанз дийнахьех буси «Орджоникидзевский» совхозе хIара яхоабача Iаттагара 8,7 килограмм шура йоаккхилга, е соахка хинначул 2,2 килограмм нIезнагIа. Районе эгтара лелхаГIа хьокхам бар из. Фуд бахьан?

Доахан долча помещене дIачъвьлча хьаьш диззда дилла моша доаклар дар. Цхьаьнакъа, хьайбаш мотт дIаотташ дацар цинах. Ме-ца хургдац-кх уж, аьнна хиттар духхьашца. ХIаьта доакъарча хьежача - гучадаларца цун йисай «Ченчингуштройматер и а д ы производственни объединенена чуйоагIача цхьайолча предприятей, радиотехнически завода, «Трансмаш» завода коллективаш, кхъяраш. Цудухьа мехкарча хаьнча боахамга а бахача нахьта а отталъча планагIа лаьрхIачул яьзиГIа дIакхачаьл 10 зэар радиоприемник, 50 совгIа тракторни прицеп, шиън аьи миллион етта кирпишн, ихо миллион 600 зэар шуша минеральни хий, кхыйола продукци.

ПРОДУКЦИ маьхьара яккхара план, поставкаш цаьрца тIехьа дIаЬлаьрхIача, кхоачаш ца еш дукха коллективаш а республике. Дожка декхар тIадисад «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене коллективаша. Цунгара потребителашка дIа ца йохьийташ йисар 28 зэар сом мах бола продукци я. ХIалъта швейни производственни объединене коллективана тIадиса денхар 700 зэар сома маьха да. ХIалъта швейни производственни объединене коллективана тIадиса денхар 700 зэар сома маьха да. Цул совгIа, тIехьхьара йоазув IалIашдеа чIоагIа Iатъ цар смешништаша плани тIаийца дехкараш кхоачашдара.

Фермаш болхлоех саг корравизнар доахан даттача помещене а йоа а. Ферма дешнаш йола долрна Ибрагимова Баянт цIеча уголоке яр. Хаттараш дича гучадалларх хIара яхоабача Iаттагара чел шура яккха еза из хинн йоаплита. Республика толашагIа болча хьайбаш лелдарий совещане дакъа лоацаш хинначар кхайкаралх хIама хеза а ядар из.

Ферма заведующи хьаттача:

—Уьхьара гаьна йоацача столове хIама яь вахав. ХIанз аз хьавалаву шоана, — аьнна арайоал Баянт.

Хьож со цIеча уголоке йолча гойтара агитацеча. Агитатораша, политинформаторааша ева мероприятеш учет яра журнали замечанеши предложеении дIаязъяра книжкеи улл пенагIа хьалъэлла. Царех хьалхарчун тIа январе кхоъ февралеи март беттеи цIишша политинформаци, беседа яьлча хьахьонхаш дац йоазув да. КПСС XXVII съезда материалех, кхыйола темаех уж баррхIе мероприятеш чакхъяьккхараш ба: юрта культуре ЦIен директор Мишиева, библиотека заведующи Дадаева, художественни самодеятельности культалгIа Батаева, Совхоза партkомера, профкомера, зооветеринарни службера саг ваш. Цул совгIа, тIехьхьара йоазув йиэлла тIа марте дальар.

ДIхьаьккха хIама деш дац наха юкъе социалистически яхь йелара. Цига хIара яхоабача Iаттагара шера яккхара декхараш тIаийца-даш доаркаша хIанз а. Йлье котало яьккхача луш йола цIе вымпел яц ферме. Къьна я гойтара агитацеи. Керда газеташ, журналаш, истода тIара ловзараш дац цIеча уголоке. ХIалъта телевизораха радиоприемникаш дуьна а эшаш.

Боахана партийни организацеи секретарь - шоаш болча ца воагIаш нагтахь ма дац дIадодаи, яхаш дуьз ферма заведующе. Из ишта да дуьнна гаьн-те ферме доадIар?

Лоацца аьлча, наха-м шоай балха яра дIаихоачар дора. Цхьаьнакъа, цар моральни безам сообакхараш, салIаIара хьалаш тоадара деш лоадама хIама дац цу фермана кхо бIаь метр маьра гаьна боацаш монторе баГIача боахама муглалоацца.

М. ХАМАТХАНОВ.

МИШТА КХОАЧАШДУ ДЕКХАРАШ?

ХЬАЛХАРА МОТТИГ ДIАХЕЦАЦ

ШийтталлагIча пятилетка хьалхара шу Iалъамате дика дIадоладаьча промышленни предприятей коллективаш цIераш йоахача хина парте Октябрьски райIоме эгтара хьалха цIи яьккхар электромеханически завода коллектива. Ханал хьалъа кхоачашйр цо пхе бетта план. Товарни продукци арахецарех из маьхьара яккхареи паччахьалкхен план 107,8 процент кхоачашъяьй. Соахна укх хана хинначул динкка лоьбеннаб продукцера дIаболда мах, лакхъенналл цун дикал. Цига потребителашца завода болхлоша дIаихьийта продукци во я яьнна цхьа рекламаци кхаьхьаяь уьхьаза.

Электромеханически заводе арахецара кертгера продукци я трансформаторни подстанцеш. Керттерча дакъе уж вIашагIчехкаш д республика Лаькхехьарча Совета депутат, коммунист Вагапов Хабибулла Баудинович керте латтача бригадни подрядаГIа кхъхьегаш йеда комплексни бригада коллектив. Цига бригада болх кулгалхочо кхетамца цIиттIехьбаькхарех хIара сменагIа норма 120—150 процент яхоачашъяь цо. Цул совгIа бригаде йIалла а вийлсу дац малараш мелар, прогулаш яр, балха хьабаха тIехьабисар санна дола гIулаьхаш.

Овсаре а дика а болх беш я предприяте комсомольски организацеи цхьаьна секретара, коммуниста Зверев Виктор кулгалдеча сварщикаш бригада коллектив а. Цу бригадера сварщикаша тIехдика кайболаш болх бу цу достамагIа. Укх шера яхоьначча материалий чотагIа шина дийнахьа болх бе кхийнад цар.

Грозненски электромеханически заводе IIсанга бац хьаьнала кхъа а хьегаш, хаддаза социалистически яхьа хьалха латташ бола баьнна-дина производственница. Царех ба коммунистически бригада коллектив а. Цу бригадера удаьнашш Шишкарев Владимир, Кочерина Юрий, Тарасов Евгений, кхыйола бараш а.

Къудбаседа Кавказа эша продукци арахецара т задани кхоачаш а еш, механизированни гIишлоша эцца продукци арахец ухъаза, ишттА предприяте болхлоша хьинаре даьха лоац производственница моденизиваци еча а. Предприятеца рационализаторни изобретательаш хьинаре даьха а лоацаш лаьрхIа кер да трансформатораш арахецаГIа йолаьлй ухъаза. Царех пайда эца йиш я кхаьнка а формашка а. Хьалхара «КОМЗ-аш», ишттА оал кердача продукцех, вай республикерчех Ставрополъски драерчех юртбохама районашка эца продукци арахец ухъаза, ишттА предприяте болхлоша хьинаре даьха лоац производственница моденизиваци еча а. Предприятеца рационализаторни изобретательаш хьинаре даьха а лоацаш лаьрхIа кер да трансформатораш арахецаГIа йолаьлй ухъаза. Царех пайда эца йиш я кхаьнка а формашка а. Хьалхара «КОМЗ-аш», ишттА оал кердача продукцех, вай республикерчех Ставрополъски драерчех юртбохама районашка эца продукци арахец ухъаза, ишттА предприяте болхлоша хьинаре даьха лоац производственница моденизиваци еча а. Предприятеца рационализаторни изобретательаш хьинаре даьха а лоацаш лаьрхIа кер да трансформатораш арахецаГIа йолаьлй ухъаза. Царех пайда эца йиш я кхаьнка а формашка а. Хьалхара «КОМЗ-аш», ишттА оал кердача продукцех, вай республикерчех

Вай лоалахой болча

✦

ГАЬНАРЧА ИНДЕРА

Къулбаседа - Хlирий республика столице хьоашлагIа ена хилар Индера делегаци. Цун доакъашхой да Андра-Прадеш яхача штата Советски Союза доттагIий Общества генеральни секретарь Падмавати Шастри, Бомбея Советски Союза доттагIий общества вице-президент Куберраи Кантарна Девидас, Малхбузен Бенгале Советски Союза доттагIий Общества генеральни секретарь Дж Аджай Кумар.

Индера доттагIий хилар Советий Iаьлал оттача шерашка байнарий вежарий кашв тIа, школа Советски Союза Турпал, Монголе Халька Республика Турпал. цIи хеза военачальник И. А. Плиев Iаьвелдача моттиг.

Ишта уж хьежар хIирий халкъа истори дувцача праведчески музей выставкаца, берий спортивни комплексаца, спорта Дворецага. Хьаьнни хилар Н. Хетагурова цIерагIа культурни салабарни парче. Цига цун хьежар тайи - тайнарча хана Къулбаседа - Хlирий столице хиннача цIи хеза болча политически, пачхьалкхен, общественни, культурна внешни наладех дувцача стендага, цар сурташца. Йоккха курад хьоруда гIоргIа ена хьаьнни тана Индира Ганди укхаза хьоашлагIа ена хилархь. Делегаце доакъашхошна дийцар Инде сий доле йоI шоашта йоьшур хиннилга а Советски Союза доттагIий общество хьаьш цо доккха лаьцна а.

Хlирийчен лаьтта чакхдаьннача вашагIкхетараша новкъостал дегруда советски - индийски халкъашта юкъера доттагIаь ткъа а тIоагIде.

«Социалистическая Осетия».

ДЕКА, СА ИЛЛИ!

Шанхка дицдургдоаш пшка дешнил уншаш, гIорвалIна - волча балихарой поэта Куличев Кайсына поэтически мугIараш. Уьш дешнаш цун сийна хеташ сайре хиар, Белая Речка яхача юрта культура тIа, Цига. Цо къа доацаш хIар йоьшур йоьхой Теппеев Алим, Гуртуев Салих, Беппаев Мечуралаш, Бегиев Абдулах. Цар дийцар Кулиев Кайсынаца шоай хиннача вашагIкхетараш, поэта ,вахарах, шоашта цо даьча новкъостаьлах, цун поэтически ихоллама пи-зах.

Кайсына дергдоаца мугIараш декар эрсий а балихарой а меттала.

«Кабардино - Балкарская правда».

ДОТТАГIАЛ ЧIОАГIЛУ

Къаь дийнахь хIар-Буйнакскерча педагогически техникумера «ЦIе гвоздика» яхача клубо кийчьь интернационални доттагIала форум. Цуьг доакъашхошта юкъе бар Москверча Абрамцевски художественно-промышленни училищ-интернат, Казахстанера Петропавловски, Башкирски АССР Белебеевски, Львовски область Бродеевски, Сумской область Путивльски, Украинера Владимиро - Волынски Нальчикски, Грозненски педагогически институташка викалаш.

Форума доакъашхо ша городерча парке доттагIалеш аллея пIаьгIар, политически илдей смотр чакхъьлъкхар, реферати конкурсе лаьца лаьцна. Гимрински балам тIа бабар, интернационални ихетам балара балха опыт дIа-хьа нийцар.

Дийхьа моаршал хаьттар форума доакъашхошна В. И. Ленина цIерагIа Дагестански паччахьалкхен университете дешаш болча афгански студенташка.

Дукха ха ВашагIи Буйнакски педагогически училища деша-ш гул а даьд, дIа а даьлийтаI. Кабулерча бойла дисача берий цIенна лаьрхIа 1000 сом. Шоай мехка кагийрхой цIерагIа чIоагIга баркал аьлар афгански студенташа советски нахь. «Ватан» яха интернационални, патриотически чулоаш пам бола цIли аьлар цар.

Дика доттагIий хинна тIа дакъьашар форума доакъашхой. Даим дер чу латтарга нарча дагестански лаьтта хинна вашагIкхетараш.

«Дагестанская правда».

Къахьегама ресурсаш: мишта пайда эц царех?

КАДРАЙ–ЛЕРТТIА ЙОАККХО

Тха училище кийчбу мехиндьаттта гази чакхйоахача промышленноста эша аппаратчикаш, лаборанташ, специаш, компрессорни станцеи установкай машинисташ.

Таханарча дийнахьара мехиндьатта чакхдоаца производство из чIоагIа чоаланне технологически процессаш йола производство я. Цудухьа къаьстта боккхача доаръхlама да цунна кийчьеш йоьлла наадош лаккха говзал йолаш хиар. Из декхар дика ихетаеш болх бу тха ткъах латтача йоккхача колективо. Училища мастераш, хьехархоI гIерт биззаш производства дай хургболаш иоай дешархой хилийта. Шоай хеIнача профессеех доккхал де, цун сий де Iемабу.

Мехиндьаттахиме, мехиндьатта производства производствин эша специалисташ кийчбеш лаккерен юкъера лаьрхIаи дешар дийша, йоккха нъаьсаеш ду цо ламма да. Цаина юкъе ба Нохчiаллагай АССР профессионально - технически обозначане заслуженни мастераш А. Аленсева, Л. Кондрашина, М. Яковлева, Бодкова, Алексина кулгалдеш йола номераш 2, 7, 21, 22, 23, 25 йо-да дешархой группаш.

Юкъера дешарех профессионални школаша еча реформо, иIо-ца XXVII съезда керда бехкгочкаме дехкараш отстаеш ткъа лаьцна дешар да.

Нагахьа мара йоацаш хир хоалладеь дIальхьй ондатташ. Бударш йхача Iам чу хинна ца уж цIокй яхара къаьстта боацаш йоальй. Из хIама пийденнад уж лорапеш ебаIреш гIулакхаш тесса дитарах. Из-ба болх тоабара хIай-ра хIама деш яц госохотинспецаш а чарахьй общество а. Цар цхьаболча болхлоцце браконьерашка хIама алац, царна нIаьхарбала Йогонокъоста ду. Масала, Советски район вахача Хаджиева ишта Советски яхача заназ-нике бокъо йоацаш йиъ хьаг йийнай.

Браконьераша оаххараш-тен оалхазаратIен доккха зе да, цIаларах цин шера цхьаккха тайпа чарахьа дергдоацаш соцам бабу Сулженски райисполкомо. Из доагIаш дац хIама а да.

Iалам лорадара йола мероприятеш дина чакхйоах ала йиш иц Старопромысловски районе, — аьлар говзалш лорадара Iалама ахоачамех дикагIча тайпара пайда эцарах йолча Нохчiаллагай АССР Лаькхарчаг-та Совета массаярша комиссе председатель волча В. Д. Аралина, — Промышленни предприятеш чIоагIа бIеIдаш. Нефтяника къаь хий, Из цIена хьлийтара оарцдьккхадаш района общества совет, бехке бапарашца доаръ-лар-пеш.

— Ше санна яр ткъа йоаца Iалама хоаше я. Къаьзана Iам. Из лорабара лаьрхIа соцам тайпаниб Нохчiаллагай АССР Министрий Совето. Iама гоайхьа ихна къайбай фермаш дIайоахаш, ишта Iа эпарат дина дукха балхаш дац оахе. Цхьабаьлла, Ножай-Юртовски района бахамашца хоа а хьайбай фермаш Iолхьай цига. Уж дIаяхара республика организациешкара тхона новкъостал зе, — аьлар делегата. Ведисски райсовета исполкома председателца С. Д. Сулиманоа.

Докладчико а пренех къаьнаьлаш дацча делегаташа а, дукха дийцар Iалам лорадаршца лаьцна хоаачамбоаларш хиларах. Царех да ишта юхера дIаяхха оттаяь хинна 27 хIапа мах боаца гIишло 1985 шера. Цу тIа йоаккхаш йитар, Урус-Мартановски район эIамигача хиннга юхе кхы тIа капитальни объ-ташта юкъера хIама хиларах, кхыдараш.

Iалам лорадара общественни совета балха юкъера кхоачамбоацашца XXVII съезда материалаша дIа ма дехьара дIахо йодача хана Iалам лорадара гIулакхаш чакхдаьнача тIа-берзабь соцам тайпара конференце.

Хьалхарча организацион-ни пленуме республика Iалам лорадара Г. — общественай совета пр ма председателалла хержар С. Н. Кожуховский.

С. АУШЕВ.

Бух боаца хьаст

(Журналиста блокнота тIара)

Эрсий халичъа пхьараша хьабаьча тамашни хоаца Пирогов цаI я. Соловецки монастырь. Наьха бIарг цо тIаоа ше санна кхы цхьаъна йоацача формаца, шийна гонахьара Iалам санна безаш ме, хоза хиларца.

Тха туристически группа уккхаза кхачале хьалха Архангельске хилар. Тхо кхежар эгIара хьалхара эрсий немаш хьадьаьча моттигашна. Цигара дьаьна, «Татария» яхача теплоходца Соловецки гIайренашна пхььчар. Iуйре хоза а малх ьхенаш а яр. Хьалхашкахьа дIаIьежаеча дог тохадолар тха — малхбо дешо бесара ерадьча гавнашта юкъе Iаттар Соловецки кремль.

Историн культурен паметниташ йорадара, Iайренай Iалама зе ца дайтара 1967 шера уккхаза хьалхь муэей - заповедник. Кхы ворхI шу дьаьча керда цIи тIаллай нох — Пенчхьалхен историко - архитектурни а Iалама а музей - заповедник.

Хьалхарча дийнахьа тхо хьенар Соловецки монастыра кремлага. Из исторически ансамбль хьаеш массеки бIаь шу дIадахад—1436 шерагара деня 1920 шерага кхачкъа. Уккхаза масеех полата я. Царех цаI — трапезная, шоллагIгIир—келарская. Уж хьалхI XVI бIаьнаре. ТIехьарIа хьалдьаьлча гIоргIашта лаьрхIа хьуна гIаьнашни ДIайоI цига хIотаргаши оасашта лаьрхIа хьуна гIаьнашни ДIайоI цига хIотаргаши оасашта лаьрхIа хьуна гIаьнашни ДIайоI цига хIотаргаши оасашта лаьрхIа хьуна гIаьнашни ДIайоI цига хIотаргаши лорапера, уж дерапера деш хIама дац. Из бахьаьн долаш хIама дац. Из бахьаьн долаш хортамукха дахаш лелача хьайбаьш зе ду таьнашта, хIаьта къаьнеи йоккхийй яраш бахача наха дахчана лаьрхIа тед.

ДIаIо йодача хана цу тайпара хIама ца пийслаIитара, дIаегIа хьун гIаьнашни хIотаргаши лорапера, уж деIгIайолаяра болхаш. ВашатIехьдаха декхарййла я хьун боахама министерство, лесхозаш. Цу гIулакха халдаза тIехьонаш лоатабеш лолаеш ду деш районни Совета полкомаш, Iалам лорадара общественаш.

Урус-Мартановски, Шалински, Ачхой - Мартански, Советски, Гудермески районашкара дийкха хьунаш лорапера а деш хIама дац. Цу гIулакха йоаккхо ца ярах дукха гаьнаш тед пшта тIешиннаш къаьчеа Iалама лорадара хIама а. Iалам лорадара общественай штатни боацача болхлоцеш общественни инспекторашца дукха ре1даш ю хиннаре Iамишкареи чIъьярий лувцара бокъонаш телханой хьоашш. Хlаьта 500 сом гIа ю. Цунна гучалаьккхай бокъонаш гIоьна телхаеш. Дукха да административни а уголовни а бехитокхаме эза ткъоркъош. Из ишта да-на а кIезигIург даь чIъьярашта ду дулам. Геттара докхка да Грозненски, Гудермески, Шелиюзкой районашна гIолаеш Iолдаеча, Тайрка хина чурча даранта брако-ерашца дер. Из да йиш йолаш хIама дац.

Цун совIга, чIъьярий боахама докхка-зе ду мелиорацеш ю-ча лаьтташка дIадолхача каналашна чIъьярий тIехь да дийнатара къаьлъа системаш ца хиларах а. Уж йоацаш да Аргунски, Куйбышевски, Щербаковски районаша. Хьалха Гудермесенна Ассинскии каналий яраш лерттIа долч беш яц.

Из хIама мийденнад республика мелиорацеи хи-бохахмен министерства бокъаргIа. Фу деш я республика чIъьярий инспекци, ВООП районни советаш? Хlана балха цар вуэалхой сатийсар. Iохайша Iалам лорадарах дола Закон гIоьна телхаделга шоашта хоаппе а?»

Кхы дийкха лел ала йиш йолаш дац республика оаххарийн, оалхазаратIен лорадара дувзадена гIулакхаш а. Геттара, иIоьца Iисай жен сараи, хьаглаш, саьрг, тотахкаш дахха нотамаш, ихы тайпа оаххарий, оалхазараш. Уж республика Iечча книжкна тIа даха деза1 да.

Нагахьа мара йоацаш хир хоалладеь дIальхьй ондатташ. Бударш йхача Iам чу хинна уж цIокй яхара къаьстта боацаш йоальй. Из хIама пийденнад уж лорапеш ебаIреш гIулакхаш тесса дитарах. Из-ба болх тоабара хIама деш яц госохотинспецаш а чарахьй общество а. Цар цхьаболча болхлоцце браконьерашка хIама алац, царна нIаьхарбала Йогонокъоста ду. Масала, Советски район вахача Хаджиева ишта Советски яхача заназ-нике бокъо йоацаш йиъ хьаг йийнай.

Браконьераша оаххараш-тен оалхазаратIен доккха зе да, цIаларах цин шера цхьаккха тайпа чарахьа дергдоацаш соцам бабу Сулженски райисполкомо. Из доагIаш дац хIама а да.

Iалам лорадара йола мероприятеш дина чакхйоах ала йиш иц Старопромысловски районе, — аьлар говзалш лорапера Iалама ахоачамех дикагIча тайпара пайда эцарах йолча Нохчiаллагай АССР Лаькхарчаг-та Совета массаярша комиссе председатель волча В. Д. Аралина, — Промышленни предприятеш чIоагIа бIеIдаш. Нефтяника къаь хий, Из цIена хьлийтара оарцдьккхадаш района общества совет, бехке бапарашца доаръ-лар-пеш.

— Ше санна яр ткъа йоаца Iалама хоаше я. Къаьзана Iам. Из лорабара лаьрхIа соцам тайпаниб Нохчiаллагай АССР Министрий Совето. Iама гоайхьа ихна къайбай фермаш дIайоахаш, ишта Iа эпарат дина дукха балхаш дац оахе. Цхьабаьлла, Ножай-Юртовски района бахамашца хоа а хьайбай фермаш Iолхьай цига. Уж дIаяхара республика организациешкара тхона новкъостал зе, — аьлар делегата. Ведисски райсовета исполкома председателца С. Д. Сулиманоа.

Докладчико а пренех къаьнаьлаш дацча делегаташа а, дукха дийцар Iалам лорадаршца лаьцна хоаачамбоаларш хиларах. Царех да ишта юхера дIаяхха оттаяь хинна 27 хIапа мах боаца гIишло 1985 шера. Цу тIа йоаккхаш йитар, Урус-Мартановски район эIамигача хиннга юхе кхы тIа капитальни объташта юкъера хIама хиларах, кхыдараш.

Iалам лорадара общественай совета балха юкъера кхоачамбоацашца XXVII съезда материалаша дIа ма дехьара дIахо йодача хана Iалам лорадара гIулакхаш чакхдаьнача тIа-берзабь соцам тайпара конференце.

Хьалхарча организацион-ни пленуме республика Iалам лорадара Г. — общественай совета пр ма председателалла хержар С. Н. Кожуховский.

С. АУШЕВ.

Саги Iалами

ХIАРАНЕ ДЕКХАР

Массеки дн хьалха Грозне Ерригросейски Iалам лорадера йолча Нохч-Гlалгlай АССР совета отчетно-хоримий конференци хилар.

1963 — 1965 шераша республика совета даьча балхий хьаьчъьа а кхы тIе дешарех а лаьца доклад йир совета президиума председателя. Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совета председателя хьалхарча заместителя, республика Госагропрома председателя Н. С. Кожуховске.

Докладчико а пренех къаьмаьлаш дацча делегаташа а белгалдаьлаьккар - гонахьара фо, хьунаш, хIш, оаьхарий, оалхазарашца лорадара республике дукха мероприятеш чакхтьхьа хилар. Дукхьал Iадаьча цхьаьн шера гидро химлабораторе болхлошца цхьана 800 сомгIа тохам баьб эIамига хIш минита лорадур хьоаьл. Гучадьаьнад цхьайолча моттигашка РСФСР хин кодекси Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совето цу хьаьсьна тIаийца соцамаш телхабеш хилар. Бехке бола бохамийн предприятейи кулгалхой, мугIарера нах административни хинна-не бекхтокхаме эзаб. Цул совIга 130 сагагара 4685 сом штраф а йьккхай.

1965 шера Грознеи Аргунеи хьаьлъай хIш цIенду объекташ. Промышленни предприятешнарен хьайбай ферманшареи хьаьна сапа бIеха хIш чухьйитар Шолжен Дийлнен яхача хишка. Iалам лорадара де деза балхан чакхдаьхарх хIама дукха цIенна да а республикера къьдола хIш а.

Дукха рейдаш йьй фо бIех це дайтара фу дьа хьоашт. Дидаьлаьнна шера йоьхой оонихой Теппеев Алим, Гуртуев Салих, Беппаев Мечуралаш, Бегиев Абдулах. Цар дийцар Кулиев Кайсынаца шоай хиннача вашагIкхетараш, поэта ,вахарах, шоашта цо даьча новкъостаьлах, цун поэтически ихоллама пи-зах.

Кайсына дергдоаца мугIараш декар эрсий а балихарой а меттала.

«Кабардино - Балкарская правда».

ДОТТАГIАЛ ЧIОАГIЛУ

Къаь дийнахьа хIар-Буйнакскерча педагогически техникумера «ЦIе гвоздика» яхача клубо кийчьь интернационални доттагIала форум. Цуьг доакъашхошта юкъе бар Москверча Абрамцевски художественно-промышленни училищ-интернат, Казахстанера Петропавловски, Башкирски АССР Белебеевски, Львовски область Бродеевски, Сумской область Путивльски, Украинера Владимиро - Волынски Нальчикски, Грозненски педагогически институташка викалаш.

Форума доакъашхо ша городерча парке доттагIалеш аллея пIаьгIар, политически илдей смотр чакхъьлъкхар, реферати конкурсе лаьца лаьцна. Гимрински балам тIа бабар, интернационални ихетам балара балха опыт дIа-хьа нийцар.

Дийхьа моаршал хаьттар форума доакъашхошна В. И. Ленина цIерагIа Дагестански паччахьалкхен университете дешаш болча афгански студенташка.

Дукха ха ВашагIи Буйнакски педагогически училища деша-ш гул а даьд, дIа а даьлийтаI. Кабулерча бойла дисача берий цIенна лаьрхIа 1000 сом. Шоай мехка кагийрхой цIерагIа чIоагIга баркал аьлар афгански студенташа советски нахь. «Ватан» яха интернационални, патриотически чулоаш пам бола цIли аьлар цар.

Дика доттагIий хинна тIа дакъьашар форума доакъашхой. Даим дер чу латтарга нарча дагестански лаьтта хинна вашагIкхетараш.

«Дагестанская правда».

ДОЙЗОЛ ДЕ ХЬАРА

МЕКСИКА. Футболах йолаеш XIII-ра дуненн чемпионат. Ирапуато. СССР — Венгри, 6:0.

СУРТАШ ТIА: ихьа пIеэигта сабар дича — Алейников Сергей хьалуча, бурграца (тьхьарча плаше) мехте тIехьара тIадам оттабу Радионова — цо йьсача наIарашка яхлларга бурнаш чухь. № 6 йоа — Гараба Имре, тIехьашнахьа — венгерски голкипер Пентер Дистя. «Антена» яхача стадионе чемпионат торгIалеш хьаеллар. Хьаеллара церемони йолча хана стадиона трибунашка.

Рейтер-ТАСС Телеэур.

Афганистана моастагIий

ДИЙНАХЬ-БУС 110 ДЕЗИНФОРМАЦИ

Нагахьа санна мугIарера афганец дийнахь - бус 24 сахьат мара хург ца хиларах теше а «Ший лоIаме хилара, прогрессан машаран тIехьара кердача дунен халкъашта юкъера порядок» яхача дунен халкъашта юкъера конференце дакъа лоацаш Кабуле бахьна, пропаганда ю1оарта йовза нах тешагIча дийнахь - 110 а кхы бусн хургхиларах, МоллагIа дале а ,таханишта да дийнахь-бус Афганистана ара-хьара. США, ФРГ, Великобритание, Норвега, Пакистана, Египта, хIаьта ишта цхьаьнога реакционни бусалба дин ре-жим йолча мехкашта карарча 50 радиостанце деш доза кхамаьл, 1978 шера ДРА ныман - демократически ре-волюци котIъьынначул тIе-хьаьIа Дадахача барехI шера ДРА-на еш йолча подрывной радиовещане боарвн 30-заа лакхбенчаб. Царна юкъе хьалха лаьтт ДРА дарн а пушту а яхача официальни меттала дувцаш йола «Голос Америки» яха радиостанци. Дукха ха йоацаш йиллай кхы цхьаьнга а «Свободный Афганистан» яха радиостанци. Из лаьрхIа Афганистана духьалара ныманаьа деш ца. Цун штаб-квартира Мюнхенна е. 1986—1987 шераш-ка «Свобода», «Свободная Европа» яхача радионюрнбергаш фондашкара цунна юкъ-хьадьаьд 700 зоар долларг.

США конгресс цIаьрмата хиларзар Афганистанах йола информаци оттанаш из хара ковцарал аз милион долларг дIахьоьадеш. Афганистана чурча гIулакхашта дIаIо хьеш дола юкъеллехлитра бакъдарра ДРА ныман йолча мехкашта карарча 50 радиостанце деш доза кхамаьл, 1978 шера ДРА ныман - демократически ре-волюци котIъьынначул тIе-хьаьIа Дадахача барехI шера ДРА-на еш йолча подрывной радиовещане боарвн 30-заа лакхбенчаб. Царна юкъе хьалха лаьтт ДРА дарн а пушту а яхача официальни меттала дувцаш йола «Голос Америки» яха радиостанци. Дукха ха йоацаш йиллай кхы цхьаьнга а «Свободный Афганистан» яха радиостанци. Из лаьрхIа Афганистана духьалара ныманаьа деш ца. Цун штаб-квартира Мюнхенна е. 1986—1987 шераш-ка «Свобода», «Свободная Европа» яха

Назрановски районни больница керттера медсестра я Муталивева Айдамара Лида. Ший декхарап цІена кховчандарал совгІа, кагирхой йоккха хьехамча я ца.

Дукхача мехнараша кхетам беннаб цо, ницъача новкъа бахьаб. Лидас керттера лоарХІар унахочун йоаххо елга, эдий, безаме хулгда да.

СУРТА ТІА: Л. Муталивева.

С. ХУГАЕВА сурт.

КХОАНА-МЕДИЦИНСКИ БОЛХЛОЧУН ДИ

НАЬХА УНАХЦІЕНО — МЕХКА РУЗКЪА

ХІара шера июнь бетта вай мехка белгалдоаккх медицински болхлочун Ди.

Вай мехка, цІендаь дІадьхад оспа, холера яха лаэраш, геттара кІеинбердинеш нях, ньъьюста бераш довлга. Шозза совгІа Дагаевн ХІинай саго вахаш йоаккха ца. Доккхий толамаш дьъьхад дукхъача лазараша дарба дечу, диагностикен профилактикен еча.

Общества а хІара сага а тахара, долче, парте социальни политике хІара денна боккхагІа лоарХІам болаш я унахцІено лоарарен халкъа образованен сферан. Вай дукхха хІама дьъьд уж дегІа-йоалаеча, вахара хиланна дергІоаннаш долча цу хІамарех бергигача гражданина цъьатара пайда иЙбена ІаІаш-дьъьхашна утт.

ХІара денна лакхлуш боагІа шозий профессиональни а служебни а денхар нхоачандара, ваха диней кулгтурни медицински ГІулаяк дера тІехьара медицински кадрай бехкочкаш.

КІоарга профессиональни эпиенеш хиларах доаллаш дац тахан медицински болхлочун денхар: из хила веза унахочун йоаххо еш, эздий оамаларш йоахкаш.

Лорах тІийна ший эгарга дезагІар — вахар — дуташ вола унахо цунах бІубена хила веза, тІакхка толам барбе дарба дечи. Лора сий айлу цун знанешка, профессионални боарама, моральни оагІонга хьежка.

Халахете я здравоохранение цІкъоа медицински болхлой уж гІулакхаш ца доахкаш бе, лора тІера форма, цун оамал чІоагІа терзал юпака. Нагахьа сапна хьежденна халат а дувхаш, кегавенна дор хуле дог доахлига яц цо дарба дергхларах унахо тешаргр ма вий, аьина.

Сельсъь - боккхера халкъа Даймехка тІема яьналида, дукхача хама денз бронхиальни астма долаш волча унахочо хала я хеташ, йоахар «Дукхъаза а ниЙсъь «скори помоЩа» лораш хьерчаденнача халата тІакхелда пальто а йолаш, бага ягІаш тІаьде а йолаш, шоай бІеха когаш бахьаш цІагІа чу а баьде, раьза боаццап хаттараш де болалуш. Цу хана кыай лазар лиц а лий, лий тІавлеп кІури бІеха когаш тІехьа сихагІа дІавода валара ер, аьле хетелуь».

Лора керттерча денхарех цаІ да унахочун дог айдела, шийх бІубелийтигга.

Цхиезача Іалманхочо А. Бакулева къонача лора хьехам луш аьнад: «Сатем байнача, унзардьянача нальна бІаргашка, цІимкарча дьъьхата хьажа хьо халла мара са са да доаккхалуш дола цар бер хьайна хьалхашка уллача хана, тІакхка хьайга фу дуйучеа царна дІа а гойта». Іоанала парара сар хьайга да воаккхавелча сагот де Іа, велха а велха...».

Советски лора болх чакхбаьлар хьажа дарба дарца, лазараша къовсам-лоатгабарца. Къьастегамхой вахара хьалаш тоадара. цар къьхьегама кхемале Іа-ларца, жилищно - бытовой хьалаш тоадара, гонахьара Іалам (фо, хий) цІендара гІаергаяь партеи пачхьалкІенон цеппа чакхйоахьа мероприятеша Іалъьмате дукха болх бе таро ли лазараш ца хилийтара тІехьа. Операционнешна, роллиний задашка, халаш уш унахоша уллуь наб да еш бийсаш йоахача медикаша шоашкара дІоаьш къьнахчаш гойт.

Республика медицински болхлой, дьъьлалаша Іоанала дукха болх ветеранай хора концерт.

Республикера унахлІоно лораяра министерствана хьалхашна латта денхараш къоачандара керттера лоатгабарца. Цу денз, профилактически болх дукхаІІа белгз, медикий профессиональни квалификаци пахаддаш лаккъьелга, медицински Іилмана карагІдьъьлнарех практикие духкагІа пайда иЙбелга, медицински болхлой идейно - политически боарам кхьдараш.

ХІара денна медикаша бена балхах дІаьъьастаде йиш Ройдаш да санитарно-просветительни болх ЧоагІбелга.

Республикерча унахцІено лораяра учреждененша 35 тайпа специализированни медицински гІо ду. ХІара шера стационаре шоай могашал меттаотташ" хул 230 эзар совгІа сар, цу дьъьхе 130 эзар юрта ваха сар а волаш.

ХІара денна эгадоахаш тоадеш латт дарба дареи диагностикан методаш. Шоай цІеранш дІайбояйта духха ба республике. 326 саг ва «Отличник здравоохранения» яха Знак сина. Медицински болхлоша юкъъ НГАСР - ен РСФСР-ен заслуженни 3 лор ва. 201 РСФСР заслуженни лор, 41 НГАССР заслуженни доктор ва. Республике бахача яхаш боккхача безамца йоах дар цІераш. Царех ба БСМП хирургически отделене заведующи С. Р. Сарнсъьяш, Ватерени районе № 2 йолча Гвардейски районни больница йоккхаГІойла медицински йиша З. Ф. Занкина, республикански больницо терапевтически отделене заведующи С. А. Канкаев, Назрановски центральни медицинска лор С. А. Абдиева, ницта кхьбоаш.

Республика медицински болхлой, дьъьлалаша Іоанала дукха болх ветеранай хора концерт.

Шоай профессионални цІейлена уж ваккъьолох политически кхъьхьарни кхьнар айдена, вай парте XXVII съезда решенеш кхоачаъьле кийча болаш.

Б. КИНДАРОВ,
Нохч - ГІалгІай АССР здравоохранене министра заместитель.

ЖУРНАЛИСТАШЦА ВІАШАГІКХЕТАР

Самардийнахьа Грозне Кевайовзол цІаргІа хьлар КПСС Нохч-ГІалгІай обкома секретарь Е. В. Тумсоев республикански, городской, районий газетий, раднон телевиденей болхлошца вІашагІкхетар ца.

Каварча пятилетке вай республике кховчашце лаьрхІад дукхха ГІишлон балхаш.

Городашка а районашка а болх бе йолайолнйатарга кердга промышленни предприятеш, социально-культурни пунктанашта лаьрхІа объекташ, нахаг чуе цІеноШ. ГІишлон балхий шерра программа чакхъьккхаро республика экономически потенциал, таро хулийтарш итташ эзарш пах кхы тІа производственна кокъеоза. Из программа мишта кховчанъьо, цунца дувзадена массови информацие средстваЙ терман дукхагІа ГІаберзабе беза, цешни малагІаш да белгалдоахаш а журналистий дуннхача хаттараша жоп луш а дар гулбенараша хьалхашка парте обкома секретара деь къамаьл.

САЛОІАЧА ДЕНОШКА

ШОАТТА ДИ

С. М. Кирова цІеранІа культурни салаІара парк. «УнахцІено» яха адар дезарий (клуб). 9.00 — Болх беш я аттранционаш. 10.00 — «Ілалеп доттагІа» яха радиоконцерт. 12.00 — Массови ловзараш, винторинаш. 13.00 — «Советски халкъа вахара — ЛенинскерчІа КПСС-а ю йоахзо» яха кинолеторий.

Баьццара театр. 18.00 — Субботниква цІеранІа, Москвоски, Продетарски, улицаЙ цІей. 19.00 — Хлебокомбината клуба художественни самодеятельноста концерт.

В. И. Ленина цІеранІа культура Дворец. 10.00 — Болх беш я аттракционний городок. 10.00 — Киподезарий «Луч» яха клуб. 15.00 — «Кинотеатр» яха кхелетерий клуб». 16.00 — Барзкъьш хьадоахачен тегачен кружкова выставка. 18.00 — В. И. Ленина цІеранІа культура Двореца художественни самодеятельноста концерт. 19.30 — «ВІашагІкхетар» яха концерта.

Баьццара театр. 18.00 — Нохч - ГІалгІайнен пачхьалкІенан филармоне симфонически оркестра концерт.

Н. К. Крупский цІеранІа культура Дворец. 10.00 — «Тха новкъост спорт» яха герий спортивни цІей. 11.00 — Комнатни дуненн тІера саьнъьерамаш вІашагІкхетараш» яха литература обзор. 18.00 — «УнахцІено» яха клуб. 18.30 — Кагирхой салаІара сафе.

Химикий культура Цlа. 10.00 — спортивни ловзараш. 11.00 — Ветеранаш хьо ба ТІаш яха конкурс. 12.00 — Баскетболах йола яхьаш. 17.00 — «Алкоголизми оберанш» яха тематически кино-хьоахаран литература выставкеи.

Просвещение болхлой Цlа. 10.00 — «Тхона илли ала» яха серий утренник. 16.00 — Медицински болхлошта дьъьхІа дола ветеранай хора концерт.

«Красный молот» завода культура Цlа. 10.00 — «Малхи, фон хийн — тха дикагІбола доттагІий» яха беседа. 17.30 — «Халкъа кІуранаш деш я медицинаЙ» яхь тематически кино гойтар.

«Ортехника» объединене культура Цlа. 19.00 — Кагирхой салаІара сайре.

Пролетбата культура Цlа. 10.00 — Болх беш я аттракционаш. 14.00 — «Чебурашка» яха кинотеатр. 18.00 — «Идеологически къьовсам хІанзара хан» яха лекторий. 18.00 — ВИА яхача вокально - инструментальни ансамбла концерт.

М. Горькс цІеранІара клуб. 9.00 — «Огонек» яха игротека. 16.00 — «Сий тІаш» яха герий кинотеатр. 19.00 — КИМ-а цІеранІча клуба художественни самодеятельноста концерт.

Хлебокомбината клуб. 18.00 — Кагирхой салаІара сайре.

КИМ-а цІеранІара клуб. 10.00 — Бешаман лелаерий любительски обьединенеш.

С. Орджоникидзе цІеранІа стадион. 17.00 — ВелоспортаГІа йола Нохч - ГІалгІай АССР-а IX Спартакиада (трек).

«Динамо» яха стадион. 16.00 — Юрташкарча районаша юкъъера волейболах йола Нохч.-ГІалгІай АССР-а IX Спартакиада.

«Спартак» ДСО кулг-наярча ловзарий стадион. 10.00 — «Спартак» ДСО волейболах йола хьалхе.

КІИРАНДИ

С. М. Кирова цІеранІа культурни салаІарен парк. УнахцІено лораяра болхлой салаІара коллективни ди. 6.00 — «УнахцІено» яха адар дезарий клуб. 9.00 — Болх беш я аттракционаш. 10.00 — «КІай халаташ дувха наХ» яха радиоконцерт. 14.00 — Массови ловзараш, винторинаш. 15.00 — Самоделовх духовой оркестро. 16.00 — УнахцІено лораяра болхлой заявниГІа дола концерт. 20.00 — «Цlмен дни» яха кинофестиваль.

Баьццара театр. 18.00 — Нохч - ГІалгІайнен пачхьалкІенан филармоне оркестрен артистий концерт. 19.00 — Продетбата цІеранІча культура Шен художественни самодеятельноста концерт.

В. И. Ленина цІеранІа культура Дворец. 10.00 — Болх беш я аттракционний городок. 11.00 — «Фальтийн гимнашийн дуненн ГІаз» яха киноклуб. 15.00 — «КІай халаташ дувха наХ» яха литература обзор (медицински болхлочун Денга). 19.00 — «ВІашагІкхетар» яха дискотека.

Н. К. Крупсканй цІеранІа культура Дворец. 10.00 — «Юный ленинец» яха герий кинотеатр. «Книжка — вай доттагІа» яха беседа. 18.30 — Кагирхой салаІара сайре.

Химикий культура Цlа. 10.00 — Шахматни турнир. 11.00 — «Светофор» яха конкурс - довзар. 17.45 — «ТІехьавахьаш дуненн ГІа». Кинонисъбар.

Просвещене болхлой Цlа. 15.00 — МВД бІухкоата лаьрхІа дола ШефскиЙ концерт. 18.00 — Кагирхой салаІара сайре.

«Красный молот» завода культура Цlа. 13.00 — Болх беш да «Космонавт» яха берий кинотеатр. 14.30 — «Оаха машар будл» яха асфальта тІа сурт диллара кон курсе.

«Оргтехника» объединене культура Цlа. 11.00 — Болх беш да «Россинка» яха кинотеатр.

Пролетбата цІеранІа культура Цlа. 10.00 — Болх беш я аттракционаш. 14.00 — «Чебурашка» яха кинотеатр.

КАГИЙ НАХИ МЕХКАРИЙИ!

ГРОЗНЕНСКИ МЕХКДАЬЛТТА ТЕХНИКУМО

1986—87 шера дийнахьарча а заочни а отделене дешаЙхой ЛІачуэн; ужк специальностех:

— скважинашта тохкамаш дара геофизически методаш (алъха дийнахьирча отделене);

— скважинашта газни скважинашта эксплуатаци ар (дийнахьарчен заочни отделенешка);

— мехкдаьлтан газни скважинашта бурув тохар (дийнахьарчен заочни отделенешка);

— цІи ялара духьалара техникеи ткерамзлен (дийнахьарча отделене);

— мехкдаьлтта промыслай химии (дийнахьарча отделене).

ДЕШАРА ХА

Дийнахьарча отделене 8 класс йьъьхачар базе — 3 шуи 6 бутуи.

Заочни отделене итт класс йьъьхача базе — 3 шу.

Техникуме дешаш оттачарлара заявленеш дІаэш; дийнахьарча отделене — 31 июле кхаччалца;

заочни отделене — 10 августе кхаччалца.

ДІаоттара экзаменаш чакхйоах:

дийнахьарча отделене — 1 августе денз 20 августе кхаччалца;

заочни отделене — 10 августе денз 20 августе кхаччалца:

Дешна оттачар экзаменаш ДІалу:

8 класс йьъьхачар базе:

математика (лагаха), эрсий мотт (диктант);

10 класс йьъьхачар базе:

математика (лагаха), эрсий мотти литературен (сочинени).

Заявленена хила деза документаш: юкъъера школа йьъьхара е хоачаш ца йьъьхарех дола аттестат е тешал (подлиннике) № 186-у формах йола медицински справка (бланк техникуме хьалу), приеинаши ярах йола справка, 3х4 см. пхи сурт, ваь йьъьхарех дола тешаз е паспорт, военни билет (баьъьхоаш деза), практически балха стаж йолчар нъьхьегама книжка тІара выписка.

Дийнахьарча отделене дешаш ДІайнаришта беттта 30, 37 сом стипендии ду, дипка дешарча 37 сомн 50 копиги, 46 сомн 25 копиги ду.

Йьъьхачарах хьаІабаьъьккарша общежитие моттигаш ду.

Техникуме дешача юкъъа дешархоша производстве массехи практика чакхбоаннаш, тохкама партешка, промысле, лабораторешка, конструкторски бюрошка, Іилмаътехнически институташка, ширта КъуЛбацеха Кавказнаэрна, Заваьккаэрна, Средни Азрна, Украинерча, Белорусскерча предприятешка болх харнеш тарло ду.

Техникуме болх бен я художественни самодеятельноста кружокаш, спортивни секцеш.

Заявлени ДІа а ош, спрежкаш а ду уьк адресах: Грозный, 364006 Цечени Клара цІеранІа ул. 14/53, г. Грозный, 364006 Цечени Клара цІеранІа ул. 14/53. Приемни комиссн (120 комната). Телефон 2-63-09.

Хьамсара бераш!

«Юбилейный» яхача кинотеатре 17 июне денз шоана лаьрхІа «Черная стрела» яха (Стивенсон фильм хьокхаргда).

Режиссера Тарасов Сергея «Робин Гуда стрелаш», «Денал долча рыцарех Уэверлиех - йола балла» яха фильмаш сценарЙ. ХІаьта «Черная стрела» да тІологи даккхийоаккхаш дола фильм да ала мегаргда.

Фильма турнала — Шемпон Дика да вийнача ГІулакха бехке мел волчох из юхаденхаш долча ГаьЙрачча Паська» къайленаш тахкар тІа оттадаьл да терхам ГІаозаши хІанз-хІанз фу хургда - хьоги яхеи сюжет йола картина.

Родани ловзаю: ГІ. Бедлевас/ И. Шавлана, кыай, Чар, «Мосфильм» киностудин.

Дувза тхо долча!

ГРАЖДАНИЙ, ПРЕДПРИЯТЕЙ КУЛГАЛХОЙ ТЕРКАМГА

1986 шера 15 июне денз Грозный—Беслан яхача машиннаькъа участка контактина сеть, высоковольтни электропередачай хьоменей, изитта, царца бувзам — боца устройствашца 27500 вольтера кхачалца тоь йолаш хургьа.

Контактни сета а цун доакъоачта а инструмешташ, приспособлене, кхыча хІаман новкъосталлан а та, уьк йоацап а йнъ метрал гарга вахар верга кхераме да!

Лораде цу кхерамах!
Электрофицированни машиннаькъа кхераязлен бокъонаш телхха ма е!

ТЕЛЕВИДЕНИ

14 ИЮНЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Сендухьа, хІанал?». Бераштга лаьрхІа передача.
9.10 — Футбол. Йола дуненн чемпионат. Сборни ФРГ — сборни Дани. 2-гІа тайм. Меснера передача.
10.00 — Медицински болхлочун Денга. «УнахцІено».
10.45 — «Чоалхане доаца — чоалха бакъдараш». Лаьштанаоанашта лаьрхІа журнал.
11.15 — Мультипликационни фильмаш.
11.45 — «Цирк массанена деза». Свердловскера передача.
12.20 — «Массанена а цІкъа нена эа».
12.50 — СССР халкъа артистка Кононенко Н. А. Пырьева художественни фильмашца «Хьо, Дуня, Куреня».
14.30 — «Нердадараш».
14.45 — Футболах йола дуненн чемпионат. Сборни Уругвай — сборни Шотланди. 2-гІа тайм. Менсинера передача.
16.05 — «Баргагучше — тешаме хала дар».
17.05 — «Ангола: ихайна банза (Бонгс) нена гІулакхехьа гІолла» яхача телевизионни фильма премьера.
17.55 — «Эзнахи шийхи» Я. Смелякова поэтически антология. ДІаоьъ РСФСР халкъа артиста А. Кочеткова.
18.10 — Телехьазаирхоша дахьа хатташта жоп ду В. Г. Афанасьева.
18.40 — ЦІ экрана тІа хьалхара. М. Горький. «Васса Железнова» пьесах дахьяха «Васса» яха художественни фильм. 1-гІа, 2-гІа сереш.
Передача йолча хана (19.50) — «Нердадараш».
21.00 — «Ха».
21.40 — П. И. Чайковске цІеранІа VIII-ча дуненн халкъашта юкъъера конкурсе.
21.55 — «УнахцІено». Мацца? Телевизионни викторина. Йистеньча «Нердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Уьйранза гимнастика».
8.15 — Ивано-Франковски областера Сметни яхача городера самодеятельни скульптора Б. Гущулика ихколлаена доча Оксанас уллах дІахьоккхалье...» яхача телевизионни фильма премьера.
8.30 — «Ритмически гимнастика».
9.15 — «Уьйранза почта». Музыкальни программа.
9.45 — «Мираж». Телевизионни ансамбл сери йола художественни самодеятельноста.
10.50 Мультипликационни фильмаш.
11.10 — «Реклама».
11.15 — К. Симонова «Тха горолорш а, дайнера сан». Ленински комсомола цІеранІча Москвоски театра фильм-спектакль.
12.45 — «Украинским узор раш». Концерт.
13.45 — Футболах йола дуненн чемпионат. Сборни Уругвай — сборни Шотланди. 1-гІа тайм. Менсинера передача.
14.30 — «7 мат а Климу». Музыкальни передача.
15.30 — «Ставка вахарах езаГІа ма». Телевизионни барайтта сери йолча художественни фильман 5-гІа серн. «Полковник Крафча гениальни план».
16.25 — Н.-С. Бах. Прелюдн фуга ми-бемоль минор. Органца дІаленн Матиас Айзенберга (орган). ГДР-ра передача.
16.40 — Фальт болча хьоалаГІа «Немагійна чемодьянчик» хьоаношкара. Художественни фильм.
18.15 — «Цкъа бІаьстІий. Эстрадно-развлекательни программа.
20.00 — «Бийса дахьаГІа хийла шун, бераш!», «Тамаше — пайран». Мультипликационни фильм. 1-ра дакъа.
20.20 — «УнахцІено».
21.00 — «Ха».
21.40 — «Чах яь шляпна».

Телевизионни художественни фильм. 1-гІа серн.
22.40 — «Нердадараш».

15 ИЮНЬ

МЕДИЦИНСКИ БОЛХЛОЧУН ДИ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Ритмически гимнастика.
9.10 — «Гаьнара Малхбалче». Кинонурнал.
9.30 — «Спортлото». 24-гІа тиражн.
9.40 — «Будьлыкне».
10.00 — «Аз гІуланх ду Советски Союза».
11.00 — «Уьйранара почта». Музыкальни программа.
11.30 — «Конькерий клуб».
12.30 — «Музыкальни киоски».
13.00 — «Куьрта салъьат».
14.00 — «Кхонача телевизионни ЛаьрХІар. Горькерча ЦІерчІа ССР — Московски художественни академически театра «Ниъьи йоаха спектакле премьера. Автор А. Ремез.
15.25 — «Нердадараш».
15.30 — «Лъьттара вахарехача телевизионни дуккха сериеш йолча документальни фильмай премьера (Англи) 1-гІа серн. — «Чаккхе йоаца хуицаваш».
16.45 — Тахан — Медицински болхлочун ди, СССР УнахцІено лораяра министрца С. Бурковнца беседа.
17.00 — «Эстрада театр Валентина Толкунена. КхаГІа монолог». Фильм-концерт.
18.00 — «Дуненан халкъашта культура панорама».
18.45 — Мультипликационни фильмаш.
19.35 — «Нердадараш».
19.40 — ЦІ экрана тІа хьалхара «Ираза. Женьыа». Художественни фильм.
21.05 — «Ха».
21.45 — П. И. Чайковске цІеранІча VIII-ча дуненан халкъашта юкъъера конкурс.
22.00 — Футболах йола дуненан чемпионат 1/8 финал. Менсинера трансляци. Перерывашка хана «Футболах йолча дуненан чемпионата дневники».
23.45 — «Нердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е дІаоттаг».
8.15 — «Топ ихосса бокъо». Художественни фильм.
9.40 — «Ингредиенташла».
10.10 — «Эрсий къамаьл».
10.35 — Латвийски телевидене программа.
13.05 — «Спортланарара».
13.45 — «Іана кнИга». Вокальни цикл. Ленинградера филармоне.
14.30 — «Хьайбай дуненн тІе».
15.30 — «Стихаш вахарех ээзгІа яь». Телевизионни барайтта сери йолча художественни фильман. 10-гІа серн. «Республика шерах».
16.30 — «Іаьснан Константин ма ашараш. Кишиневера передача.
17.00 — «Тха норреспонденташа дуьйш».
17.30 — Боккхийчарна лаьрхІа. Мультипликационни фильмаш.
18.00 — Дуненн музыкальни культура гІоналлта «Ма ГІ, А Римский - Корсаков.
18.30 — «Белая». Хлургах Г. А. Илизарова лаьца телевизионни документальни фильм (Свердловск).
19.00 — «Дуненн кагигрохІи».
19.30 — «Цlгlара театрехача телевизионни документальни фильмаш премьера.
20.00 — «Бийса дахьаГІа хийла шун, бераш!» Тамаше — хьайран». Мультипликационни фильм. 2-гІа дакъа.
20.15 — «Ин шоана дуьурдаь».
21.00 — «Ха».
21.45 — «Чах яь шляпна». Телевизионни художественни фильм. 2-гІа серн.

РАДИО

14 ИЮНЬ

7.20 — Керда хоамаш.
7.35 — 7.40 — Объявлени. Хаттгам.
8.20 — Республикански газетий обзор.
8.30 — Передачай программаш.
8.35 — 8.45 — «Доаньар Іалашдара — лакха темпаш» (ноччий метталл).
10.15 — Ингредиенташлантсташ патриоташ ихабе». Беседа (газетий метталл).
10.35 — 10.40 — Реклама.
11.00 — «Ин шоана дуьурдаь».
11.30 — 12.00 — «Ираз сона ихкеш денна». А. Горнога очерк.
12.40 — «Антрига безам» Т. Ядгаровай поэтически портрет (газетий меттала).
13.00 — 13.15 — «Цар Дьъхе поралий» (ноччий меттала).
15.15 — Концерт.
16.00 — 17.00 — «Зорн Кавказа». Радиожурнал.
17.15 — 18.00 — «Музыкальни программа».

УНВ

17.00 — Шахбулатов Адмана произведенеех дола илледь.

15 ИЮНЬ

МЕДИЦИНСКИ БОЛХЛОЧУН ДИ

7.15 — Республикански газетий обзор.
7.30 — Передачай программаш.
7.35 — 7.40 — Объявлени. Хаттгам.
8.25 — 9.00 — «Шоана дуьнка еза ашараш».
11.20 — 12.00 — Медицински болхлочун денна ветаять музыкални передача.
15.15 — 15.30 — «Пайда луш бола ма къьастенан — уьйранза вахарн бахьан. Рейд (ноччий меттала).
16.00 — «Школьни глобус».
16.30 — 17.00 — «Ьона семен» (ноччий меттала). Радио.
18.00 — 19.00 — «Илледца доттагІал долчий. Концерт.

УНВ

17.00 — Медицински болхлочун денна ветаять концерт.
17.30 — Діаонхи инструменташ.

Хьоаттам

Таханан республике ГІоллен ГІуонан хунцалун моркъан а йолаш, цхьаболх малхбалехьара секунде 3— 8 мотт ЧоагІа муу а хьекхаш йиллен фегарга температура республике 25—30, Грозне 28—30 градус йІоьхал йолаш хилен тарлу.

Іхоанен ломмен хунцалун моркъан а йолаш, цхьаболча моттигашна юкъъюке доГІа а делхаш, тайп-тайпарча оагІонашкахьара секунде 3—7 метр чоагІа муу а хьекхаш фегарга температура бийсана 14—19, дийнахьа 25—30 градус йІоьхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанцин.

Суда запера

«Маьл баккха» веначоа хиннар

ХьаьлІоитта, суд я йодаш. Уж дешаш хьахезар укх цІе ра 29-чя мае Назрановски трикотажни фабрика здане чу. Укхаза района хьалхе-ара судо дІайихьар хьайийлина судебни заседане. Чубаха норта а болаш, суда ГІаиша тІа вайга Назрановски — хоз-техникумга болхло Гандалоев Бексолта Кьурейин.

Мишта ниЙселарг из цу тІа? Іоанца ма аьлча, къа ца хьаьгаьа дьъьхха сом дукхадезадаларах.

...Из дар соазка, Хьаттіахкховачан латтар мархіан дуна ца йоаккха. Дечаъь тешаргш вийдуьш бар нуьгга.

Цу наха ГІулаяк а дав, «маьл баккха» лаьрхІар Яндаре вахача Гандалоев ГІулакхехьа. 1985 шера 16-ча июне малхе та ховча сагагара (Кьурейша суде бабча лоткъамах из гурже бар), килограммгага кхоннта сом а телаш, нийар 62 йыша апельсинаш.

— Цкъарчоа ши йыша мара ша дагахиннавацар со сай дезала яь, — йоахар суде Къ. Гандалоева. — Цхьабакъда, оранжа а кховдитъе шиъ йыша ГІа ца йІнача, апельсинаш йохна тиганзар вохко. ТІакхка со а «дІаувлавелар».

Цу фьалтах тийшанзар суд. Хіана аьлча, фактанна йоахар Гандалоева дунцар хардден дар. Уж лаьрхІа спекулянци е аьнна йІца яр, доагІачул цхьа сом хІара ниЙлагІа совгІа а телаш. Кьурейша дергига а лаьрхІлар. Мархіаш лувцача бус уж дІайохка вІашгІкхетараш дьъьхха. шортта киса хІаминг йоажаргйолта хІинай-гІулакхаш ца доахкаш. Эшаш цхьа хІама мара дацар: уж йохка дІаяха транспорт. Цхьабакъда, моллагІа а ракъа кургІ мичаа пачгахьлонан транспортаца, болх а бита, базара вара. Заволнаца къовсавала веаш хІама ма дий ца. ЦІудуьа цу ГІулакха Кьурейша эшаш вар «тешаме» саг. Из кора а вир — шийгаргара саг Сунженски экспедиционни терминаьрхІар Гандалоев Исроапал.

Хи сайренгахьа лестача паччахьалкІен трактора тІа 540 килограмм апельсинаш тІа а етта, город Назране кхьаьгар вай «турналаш». ХІаиз эшаш яр наХ дукхаГІа гуллуш йола моттиг. Гуьлуш йола ГІулакхехьа. уйла е еанзар товар объект лохаш. Сецар Назрановски трикотажни фабрика йохке.

Кьурейша яЙалла а дага ца хиннача беса чехна маьхала доаллар товар. КилограммгІа пхи сом доаккхе ца, ши-шийна ца кхачар кхераш, йоккха очередь а этта ДІайиеи яр апельсинаш. Сахьет а дагалелхьа ахан кхоа ваьлар Гандалоев. Кхоана мархІ дехкача хана шоана ца апельсинаш хилийтарах маьл а ма хургйий соаца, ши-шийна ма кхачар кхераш, йоккха очередь а этта ДІайиеи яр апельсинаш. Сахьет а дагалелхьа ахан кхоа ваьлар Гандалоев. Эшаш цхьа хІама мара дацар: уж йохка дІаяха транспорт. Цхьабакъда, моллагІа а ракъа кургІ мичаа пачгахьлонан транспортаца, болх а бита, базара вара. Заволнаца къовсавала веаш хІама ма дий ца. ЦІудуьа цу ГІулакха Кьурейша эшаш вар «тешаме» саг. Из кора а вир — шийгаргара саг Сунженски экспедиционни терминаьрхІар Гандалоев Исроапал.

Суда приговор цІмхара а, ниЙса а яр: боахама конфискаци а еш, ворІ шу чувала ха техар Къ. Гандалоевна. ИЙшта дар «маьл баккха» веначоа хиннар. ХІаьта колективо дехарах Гандалоев Исроапал чувалла ха а ца тохаш, цунга дІаналар кхетавара. Цо цІакха а хьалхе ваьлар дола бесам боацап ца дусиара, къа ца хьегаш ГІоахача доходашца бахарга та вай обществе моттиг ГІоацийла.

Ух тІехьарча шерашка Назрановски района халкъа суде каст-каста дувц спекулянцеи дола бесам. Цо тешашал ду районе уу пІрчаа ГІулакхаца къовсам лырбаГІа. Судебни практико «къа ца хьоахаш — спекулянци ераш, дукхагІча дайъе цІьаннаьхьа балха а боацап леллаш бола тунеидан бе. Хьалаете а, тахан ваь шу тІехьадьаьлнадап, цІепбаь ухбабаха, цар хир хоаядде. Во влиян ю спекулянтанна гонахьара наха. Цо тешаш да сар халлаъьа юхатоха. Из ала довгІа Сунженски механизасоза коллективах а. Цу тайпара наХ шоай организмаш пешш хурбоацап кхетама болх бе безача, Къ. Гандалоева а И. Гандалоева а га доаккхаш характеристикаш ларо дар кулгалхоша.

Из бахьан долаш Назрановски халкъа судо кхета ма болх эсала лелабоГІа белгал а доаннаш, частни определенеи яхьийтар Сунженски механизасоза Назрановски совхоз-техникумен.

Назрановски района халкъа судахо.
Х. ШАДИЕВ,
тха спец. корр.

Редактора зам.
М. М. ХАМХОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехкгочкама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вазара — 2-80-12, 2-54-04; промышленностн транспо ртен — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84, 2-90-60; культура — 2-84-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-80-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81; 2-65-01; сельского хозяйства — 2-90-60; 2-47-84; культуры — 2-84-75, 2-75-78; писем — 2-85-64; машинописное бюро — 2-89-51; корректорская — 2-89-88.

Газет арадулв шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ02238. «Грозненскнй рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типографии издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2353.